

Verslag bezoek Bawku, 10-24 november 2018

Na een reis van drie dagen via Accra en Tamale uiteindelijk Bawku bereikt. Mijn vijfde bezoek stond dit keer in het teken van onze zeer gewaardeerde voorganger, Wim Leenstra, die gedurende vele jaren gehamerd heeft op vooral het lesgeven in de dental clinic (DC). Nog steeds klinken zijn lessen door in het dagelijks woordgebruik en manier van doen van de huidige dental workers. Gelukkig op tijd Bawku bereikt om nog een boodschap over te brengen van en naar Wim voordat hij overleed tijdens mijn bezoek op 13 november.

Daarna aan het werk. De dental clinic was opnieuw getegeld, de airconditioning werkte prima, de kasten netjes opgeruimd, handschoenen en anesthesie voorradig. Wel was duidelijk dat ze niet alles naar behoren gebruikt hadden tijdens de afwezigheid van een (Nederlandse) tandarts.

Maar desalniettemin was het nog nooit zo netjes op orde.

Winpini is al lang met pensioen, maar komt nog ieder jaar naar de DC om gedag te zeggen en te vragen hoe het met alle FOB tandartsen gaat. Tot en met Theo aan toe. Ook Azara en Iddi kwamen langs. Rose was helaas verhinderd vanwege een (korte) opname in een ziekenhuis. Allen heb ik wel persoonlijk gesproken en het heengaan van Wim kunnen vertellen.

Hun oprechte condoleances heb ik mee terug genomen. Zo ook die van Isaac Baba.

Toen aan het werk met de overgebleven dental workers: Evelyn Ayagira en Douglas Avoka, met rotational Benjamin Ayaaba. Het verschil (ook in opleiding) tussen de dental workers is groot en soms lastig. Vooral Douglas is erg praktisch en doelgericht ingesteld. Enorm enthousiast en wil alles leren en onder de knie krijgen. Lijkt behoorlijk op een "europese" tandarts.

Evelyn daarentegen is weliswaar hoofd van de DC maar overziet het niet genoeg om hier leiding aan te kunnen geven, ofschoon het wel beter wordt. Vooral het (technisch) onderhoud is een groot probleem, maar dat is niet alleen op de DC het geval. Ondanks dat hebben we goed kunnen werken.

Getracht is wel om een en ander weer te bespreken zowel met de dental workers als met John Azare als liason of Friends of Bawku.

Zeker nadat er een radio-uitzending had plaatsgevonden, waarbij Douglas en Evelyn een pleidooi hielden om eerder naar de dental clinic te komen zodat we kiezen konden repareren in plaats van verwijderen, was het werk overweldigend.

Naast de staf en hun familie hebben we in ieder geval 82 patiënten gezien, waarvan het gros niet-reguliere behandelingen (tandsteen en trekken) waren. Zo hebben we diverse kanaalbehandelingen, bleken van avitale elementen en diverse soorten restauraties gedaan maar ook gebroken kaken en andere suspecte zaken in vooral jeugdigen. Wat we niet zelf konden behandelen met de middelen, die we hadden hebben we doorgestuurd naar Tamale Teaching Hospital.

Zeker nadat er een radio-uitzending had plaatsgevonden, waarbij Douglas en Evelyn een pleidooi hielden om eerder naar de dental clinic te komen zodat we kiezen konden repareren in plaats van verwijderen, was het werk overweldigend.

Voor de röntgenfoto's konden we gebruik maken van de (nieuwe) digitale röntgen in het oude gebouw waar een nieuwe wachtkamer met receptie aan gebouwd is. De röntgenlaboranten, Awudu en Paul Awini, zijn zeer bekwaam en behulpzaam bij het maken van de betreffende foto's. Het betreft hier vooral die van de tumoren en de kaakfracturen daar voor de solo opnames helaas geen digitale versie beschikbaar is. Wel werd er gezorgd voor een kleine hoeveelheid chemicaliën, zodat de enkele solo, die we gemaakt hebben ontwikkeld kon worden.

Tijdens mijn verblijf werd er vooral veel les gegeven in diagnoses en behandelingen, opdat de dental workers zich vertrouwder zouden voelen en hetzelfde werk ook tijdens afwezigheid van een tandarts zelfstandig zouden kunnen uitvoeren. Hiertoe werden, naast alle reeds aanwezige geprinte en gesealde lessen, nog een aantal sheets toegevoegd en toegestuurd, opdat ze alles nog eens rustig konden nalezen of er bij konden pakken tijdens behandelingen.

Toch weer op een beter, preventiever niveau geëindigd, kijk ik wederom voldaan terug op een mooie tijd met een prima resultaat.

Voor het inzicht en de inzet van een man als John Azare is van grote waarde. Daarnaast uiteraard ook dank aan de team leden, Dirk-Jan Pot, Ria Scheffer, Saskia van Bennekom en Nadja Richardson, waarmee de samenwerking, teamspirit en gezelligheid veel hebben bijgedragen aan het slagen van deze uitzending.

Herma van Vliet, dentist FOB